

MONIKA SZARANIEC

<https://doi.org/10.33995/wu2025.2.4>

date of receipt: 04.05.2025

date of acceptance: 09.07.2025

Uwzględnianie w ocenie adekwatności preferencji klienta dotyczących zrównoważonego rozwoju w dystrybucji ubezpieczeń na życie z komponentem inwestycyjnym – perspektywa unijna¹

Artykuł porusza temat świadczenia usługi doradztwa przez dystrybutorów ubezpieczeń w umowach na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. W szczególności prawo unijne nakłada na dystrybutorów ubezpieczeń obowiązek rekomendowania takich ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (IBIP), które spełniają preferencje klientów lub potencjalnych klientów w zakresie zrównoważonego rozwoju. Uwzględnianie czynników zrównoważonego rozwoju jest częścią analizy wymagań i potrzeb klienta przy zawarciu umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. W tym względzie dystrybutorzy ubezpieczeń mają wskazówki postępowania w wytycznych EIOPA dotyczących integracji preferencji w zrównoważonym rozwoju w ocenie adekwatności na mocy dyrektywy IDD.

Słowa kluczowe: ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne, czynniki zrównoważonego rozwoju, umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, wytyczne EIOPA.

1. Artykuł przedstawia wynik Projektu Potencjał nr 064/WPG/2025/POT finansowanego ze środków dotacji udzielonej Uniwersytetowi Ekonomicznemu w Krakowie.

Wprowadzenie

Nowe przepisy unijne zawarte w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2021/1257² mają na celu zapewnienie inwestorom detalicznym możliwości inwestowania i oszczędzania w sposób zrównoważony oraz ułatwianie im udziału w przejściu na niskoemisyjną, bardziej zrównoważoną, zasobooszczędną i obiegową gospodarkę zgodnie z Celami Zrównoważonego Rozwoju³. Dystrybutorzy ubezpieczeń (ubezpieczyciele i pośrednicy ubezpieczeniowi) muszą rekomendować takie ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne (IBIP)⁴ w umowach ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, które spełniają preferencje w zakresie zrównoważonego rozwoju ich klientów lub potencjalnych klientów, jeśli mają oni takie preferencje⁵.

W odniesieniu do zmian w przepisach ubezpieczeniowych dotyczących uwzględniania ryzyk związanych ze zrównoważonym rozwojem, zarówno *Solvency II*⁶, jak i Rozporządzenie (UE) 2019/2088 w sprawie wymogów dotyczących ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych⁷ mają istotne znaczenie dla uczestników rynku

2. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1257 z dnia 21 kwietnia 2021 r. zmieniające rozporządzenia delegowane (UE) 2017/2358 i (UE) 2017/2359 w odniesieniu do uwzględnienia czynników zrównoważonego rozwoju, ryzyk i preferencji w wymogach dotyczących nadzoru nad produktami i zarządzania nimi w odniesieniu do ubezpieczycieli i dystrybutorów ubezpieczeń oraz w przepisach dotyczących prowadzenia działalności i doradztwa inwestycyjnego w odniesieniu do produktów inwestycyjnych (Dz.U. L 277 z 2.08.2021, s. 18).
3. Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych, *Przekształcanie naszego świata: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030* [25 września 2015 r.], dokument ONZ A/RES/70/1.
4. Należy przez to rozumieć produkt ubezpieczeniowy, który jest udostępniany klientowi i który oferuje termin zapadalności lub wartość wykupu, która jest całkowicie lub częściowo narażona (bezpośrednio lub pośrednio) na wahania rynkowe. Zazwyczaj obejmuje to ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, ubezpieczenia na życie z zyskiem lub produkty hybrydowe.
5. W motywie 11 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/1257 można przeczytać: „Rekomendacje dla klientów lub potencjalnych klientów powinny odzwierciedlać zarówno cele finansowe, jak i wszelkie preferencje w zakresie zrównoważonego rozwoju wyrażone przez tych klientów”.
6. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II).
7. W szczególności przyjęcie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r., obowiązującego od dnia 10 marca 2021 r., w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych (SFDR – *Sustainable Finance Disclosure Regulation*), uzupełnionego rozporządzeniem delegowanym przyjętym przez Komisję Europejską w dniu 6 kwietnia 2022 r., obowiązującym od dnia 1 stycznia 2023 r., określającym szczegóły dotyczące treści i prezentacji wymogów w zakresie ujawniania informacji przewidzianych w SFDR dla uczestników rynku finansowego i doradców finansowych, obowiązującym od 1 stycznia 2023 r., określającym szczegóły dotyczące treści i prezentacji wymogów w zakresie ujawniania informacji przewidzianych w SFDR dla uczestników rynku finansowego i doradców finansowych, konsolidując w ten sposób trzynaście regulacyjnych standardów technicznych (RTS) opracowanych w 2021 r. przez trzy europejskie organy nadzoru sektora finansowego (EBA, ESMA, EIOPA) w jednym rozporządzeniu. Są to również ramy prawne rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. (rozporządzenie w sprawie systematyki), które ustanawia kryteria określania, czy działalność gospodarcza kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo, do celów ustalenia stopnia, w jakim inwestycja jest zrównoważona środowiskowo, a następnie rozporządzenia delegowane (UE) 2021/2139 (akt delegowany w sprawie klimatu), 2021/2178 (akt delegowany w sprawie ujawniania informacji) oraz, ostatnio, rozporządzenie 2022/1214 (uzupełniający akt delegowany w sprawie klimatu). W dniu 2 sierpnia 2021 r. opublikowano w szczególności

finansowego⁸ i doradców finansowych⁹, począwszy od marca 2021 roku, w zakresie ujawniania informacji dotyczących ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (IBIP) uwzględniających ryzyko związane ze zrównoważonym rozwojem w procesie doradztwa inwestycyjnego (decyzyjnego), a także ryzyko ubezpieczeniowe na poziomie produktu. W związku z powyższym należy uwzględnić czynniki zrównoważonego rozwoju (wartości ESG¹⁰) przy tworzeniu produktów ubezpieczeniowych oraz ich kształtowaniu. Zatem przepisy nakazujące uwzględnienie czynników ESG dotyczą zarówno wytwarzania produktów ubezpieczeniowych, jak i uwzględnienia tych czynników w procesie doradztwa inwestycyjnego przy zawieraniu umów ubezpieczenia.

Autorka ograniczy się w niniejszym opracowaniu do umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym i uwzględniania czynników ESG przy zawieraniu tychże umów, których częścią jest analiza wymagań i potrzeb klienta w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz doradztwo inwestycyjne.

W umowie ubezpieczenia na życie z komponentem inwestycyjnym uwzględnianie przez dystrybutora ubezpieczeń oceny adekwatności preferencji klienta będzie polegać na inwestowaniu w ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne, które przyczynią się do realizacji celów ESG przy zawieraniu umowy.

1. Zrównoważone ubezpieczenia

Państwa członkowskie ONZ opracowały i przyjęły w 2015 roku *17 Celów Zrównoważonego Rozwoju*, które mają być zrealizowane do 2030 roku, jako plan zmierzający do lepszej i bardziej zrównoważonej przyszłości dla podmiotów prawa. Odnoszą się one do globalnych wyzwań, przed którymi stoimy, w tym ubóstwa, nierówności, zmian klimatu, degradacji środowiska, pokoju i sprawiedliwości¹¹.

Wymienione *Cele Zrównoważonego Rozwoju* być może nie dotyczą wprost dystrybutorów ubezpieczeń, jednak inspiracja i dążenie do dystrybuowania zrównoważonych produktów

następujące akty: rozporządzenie delegowane (UE) 2021/1256 – zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2015/35 (akty delegowane dotyczące Wypłacalności II) w odniesieniu do uwzględniania ryzyka związanego ze zrównoważonym rozwojem w zarządzaniu zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji oraz w ich inwestycjach – oraz rozporządzenie delegowane (UE) 2021/1257 – zmieniające rozporządzenia delegowane (UE) 2017/2358 i (UE) 2017/2359 (akty delegowane dotyczące IDD) w odniesieniu do uwzględniania czynników zrównoważonego rozwoju, ryzyka i preferencji w ramach wymogów dotyczących nadzoru nad produktami i zarządzania nimi oraz w ramach zasad prowadzenia działalności przez dystrybutorów ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem oceny adekwatności.

8. Zgodnie z art. 2 ust 1 rozporządzenia 2019/2088 do uczestników rynku zalicza się przedsiębiorców oferujących produkty finansowe m.in. 1. Każdy zakład oferujący ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne; 2. Każda instytucja finansowa świadcząca usługi inwestycyjne w ramach zarządzania portfelem; 3. Każdy pracowniczy fundusz emerytalny; 4. Każdy wytwórca produktu emerytalnego; 5. Każdy podmiot zarządzający alternatywnym funduszem inwestycyjnym; 6. Każdy podmiot wytwarzający indywidualne produkty emerytalne; 7. Każda instytucja kredytowa świadcząca usługi zarządzania portfelem.
9. Obejmuje to podmioty zarządzające aktywami, instytucje pracowniczych programów emerytalnych, a także ubezpieczycieli i pośredników oferujących tzw. ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne.
10. Ład środowiskowy, społeczny, korporacyjny.
11. Art. 2 ust. 1 Porozumienia paryskiego (przyjęte 12 grudnia 2015 r., weszło w życie 4 listopada 2016 r.) 3156 UNTS 79.

ubezpieczeniowych wspierają i stymulują bardziej sprawiedliwe i integracyjne społeczeństwa. Takie działania zwiększają wartość reputacji dystrybutorów ubezpieczeniowych i wzmacniają więź zaufania z klientami. Wizja *Celów Zrównoważonego Rozwoju* odbija jej najważniejsze zasady w procesie samoregulacji poszczególnych państw¹².

Zrównoważone ubezpieczenia to ubezpieczenia, które uwzględniają zrównoważone finansowanie w swojej strategii biznesowej. Zrównoważone finansowanie to z kolei podejście, które uwzględni czynniki środowiskowe, społeczne i ład korporacyjny (ESG), choć legalna ich definicja nie została wypracowana.

Dodatkowo musi istnieć celowe zaangażowanie (zamiar) we włączanie zrównoważonych cech do produktów finansowych, jak również w zmniejszanie ryzyka, opracowanie innowacyjnych rozwiązań, poprawę wyników biznesowych i przyczynienie się tym samym do zrównoważonego rozwoju środowiskowego, społecznego i gospodarczego¹³.

Dobrze dobrane produkty ubezpieczeniowe pomagają zmniejszyć skutki gospodarcze katastrof naturalnych i ułatwiają szybką odbudowę po ich wystąpieniu. To z kolei może pomóc chronić źródła utrzymania przed katastrofami, a w połączeniu ze środkami łagodzącymi i zapobiegającymi ryzyku transfer ryzyka może pomóc wzmocnić odporność na zmiany klimatu¹⁴.

Zasady Zrównoważonego Ubezpieczenia (PSI) mają na celu ustanowienie przekrojowych ram, które obejmują wszystkie aspekty ubezpieczyciela, zarówno w jego relacjach wewnętrznych, jak i zewnętrznych. W ten sposób zalecana jest nowa długoterminowa kultura biznesu ubezpieczeniowego, nie tylko z finansowego, ale także z niefinansowego punktu widzenia¹⁵.

PSI opiera się na czterech zasadach, które określają działania niezbędne do ich realizacji.

Pierwsza zasada koncentruje się na integracji kwestii ESG w procesie decyzyjnym ubezpieczyciela. W tym celu określa szereg działań, jakie mogą zostać podjęte, takich jak opracowanie strategii biznesowej uwzględniającej ESG, identyfikacja i ocena ryzyk ESG w codziennej działalności, tworzenie produktów i usług zgodnych z zasadami ESG, przejrzyste i efektywne zarządzanie roszczeniami, prowadzenie sprzedaży oraz działań marketingowych w sposób skoncentrowany na kliencie, a także inwestowanie z uwzględnieniem aspektów ESG.

12. Tak: F. Arnold-Dwyer, *Regulating Sustainable Consumer Insurance Products*, University College London, „Law Reserch Paper” 2025, no. 3, s. 4. W Niemczech specjalnie dla branży ubezpieczeniowej opracowano *Zasady Zrównoważonego Ubezpieczenia*, które mają na celu zmniejszenie ryzyka, opracowanie innowacyjnych rozwiązań, poprawę wyników biznesowych i przyczynienie się do zrównoważonego rozwoju środowiskowego, społecznego i ekologicznego. Wskazane zasady promują strategiczne zarządzanie ryzykiem i zachęcają ubezpieczycieli do identyfikowania przyszłych zagrożeń ze źródeł środowiskowych, społecznych i związanych z zarządzaniem, a następnie wykorzystania tych nowych danych do informowania o swoich procesach. Zachęcają również do opracowywania danych, które mogą być wykorzystywane do zarządzania niepewnością i finansowania ryzyka makroekonomicznego. W ten sposób przedmiotowe zasady rozszerzają praktykę zarządzania ryzykiem, ponieważ zachęcają do myślenia w kategoriach niepewności, a nie w kategoriach ryzyka krótkoterminowego.

13. F. Arnold-Dwyer, *Regulating Sustainable Consumer Insurance Products*..., s. 4.

14. L. Anzanello, *The Multiple Functions of Insurers in the Blue Economy*, [w:] *Sustainability and the Insurance Market Trends and Challenges*, [red.] J. Bataller-Grau, M. Kawiński, P. Marano, Springer, Cham 2025, s. 85 i 86. Autorka wskazuje, że w 2022 r. sektor ubezpieczeń wypłacił ponad 120 mld USD na pokrycie strat spowodowanych katastrofami naturalnymi.

15. J. Vercher-Moll, *Principles for Sustainable Insurance: The European Perspective*, [w:] *Sustainability and the Insurance Market Trends and Challenges*, [red.] J. Bataller-Grau, M. Kawiński, P. Marano, Springer, Cham 2025, s. 5.

Druga zasada odnosi się do współpracy ubezpieczyciela z otoczeniem zewnętrznym. Obejmuje to działania na rzecz podnoszenia świadomości klientów i partnerów biznesowych w zakresie zagadnień środowiskowych, społecznych i związanych z ładem korporacyjnym, zarządzania ryzykiem oraz opracowywania nowych rozwiązań. W jej ramach zalecana jest współpraca z klientami, dostawcami, ubezpieczycielami, reasekuratorami i pośrednikami w celu skutecznego wdrażania zasad ESG.

Trzecia zasada skupia się na relacjach ubezpieczyciela z instytucjami publicznymi, organami regulacyjnymi oraz innymi kluczowymi interesariuszami w celu promowania działań prospołecznych i prośrodowiskowych. Obejmuje to wspieranie polityk i regulacji ograniczających ryzyko i promujących ESG, a także nawiązywanie dialogu z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami biznesowymi, środowiskiem akademickim, naukowcami oraz mediami w celu zwiększania społecznej świadomości w tym zakresie.

Ostatnia, czwarta zasada dotyczy transparentności w zakresie wdrażania PSI w firmie ubezpieczeniowej. Ponieważ przyjęcie PSI wiąże się z koniecznością wprowadzenia zmian strukturalnych, ich implementacja staje się widoczna dopiero wtedy, gdy firma ujawnia podjęte działania. Proces ten powinien być zweryfikowany i zatwierdzony przez niezależnego eksperta¹⁶.

Adaptację do zmian klimatu w praktykach ubezpieczeniowych zainicjował EIOPA (przy wsparciu wielu europejskich organów nadzoru) przeprowadzając badanie i jego analizę w ramach projektu „Pilotażowe ćwiczenia w zakresie gwarantowania wpływu”¹⁷ dotyczącego ubezpieczeniowych produktów dystrybuowanych na jednolitym rynku UE. Przedmiotowa analiza wskazywała, że wytwórcy produktu ubezpieczeniowego:

- 1) oferują ochronę w zakresie ryzyk klimatycznych związanych z temperaturą, wiatrem i wodą;
- 2) włączają środki adaptacyjne związane ze zmianami klimatu, które zmniejszają narażenie ubezpieczających na ryzyko klimatyczne;
- 3) proponują zachęty (np. w postaci obniżonych składek lub obliczeń) dla przyszłych ubezpieczających do podejmowania zapobiegawczych środków adaptacyjnych w przypadku wystąpienia zagrożeń klimatycznych.

Badanie ujawniło wysoki stopień niejednorodności środków adaptacji do zmian klimatu podejmowanych przez unijnych ubezpieczycieli w zakresie ubezpieczeń majątkowych i osobowych, głównie ze względu na trudności w ocenie dokładnego zmniejszania ryzyka, zwłaszcza przy ubezpieczeniach majątkowych oraz – w mniejszym stopniu – przy ubezpieczeniach komunikacyjnych, morskich, lotniczych i transportowych.

EIOPA uznał brak skategoryzowanych cech zrównoważonego rozwoju dla produktów ubezpieczeniowych innych niż ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym i wyraził wstępną opinię, że istnieje luka prawna, którą prawodawca unijny powinien wypełnić. Zatem należy stwierdzić, że obecnie pojęcie *zrównoważonego ubezpieczenia* nie zostało jasno określone, ale atrybutem przyszłej definicji będzie prawdopodobnie stwierdzenie, że podlegający ubezpieczeniu produkt ubezpieczeniowy jest zaprojektowany tak, by poza zapewnieniem konwencjonalnej ochrony ubezpieczeniowej generował pozytywny wpływ społeczny lub środowiskowy¹⁸.

Zatem dystrybutorzy ubezpieczeń nie są zobowiązani do dostarczania klientom informacji na temat cech produktów ubezpieczeniowych związanych ze zrównoważonym rozwojem ani

16. J. Vercher-Moll, *Principles for Sustainable Insurance*..., s. 7.

17. W badaniu pilotażowym dobrowolnie wzięło udział 31 ubezpieczycieli z 14 krajów członkowskich.

18. F. Arnold-Dwyer, *Regulating Sustainable Consumer Insurance Products*..., s. 6.

nie muszą informować, że produkt ubezpieczeniowy nie ma żadnych cech ani celów związanych ze zrównoważonym rozwojem. Jednak na obecną chwilę dystrybutorzy powinni ujawniać informacje na temat zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (IBIP).

2. Ramy prawne dotyczące przejrzystości dla zrównoważonego charakteru ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych w rozporządzeniu (UE) 2019/2088 oraz uzupełniającym go rozporządzenie (UE) 2020/852

W marcu 2018 roku Komisja Europejska przedstawiła plan działania „Finansowanie zrównoważonego rozwoju”¹⁹, który miał na celu zaangażowanie sektora finansowego, w szczególności kapitałowego, w kierunku zrównoważonych inwestycji i osiągnięcia zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. Centralnym elementem planu jest Rozporządzenie 2020/852 w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie 2019/2088 w sprawie przejrzystości związanej ze zrównoważonymi inwestycjami i ryzykiem związanym ze zrównoważonym rozwojem.

Rozporządzenie UE 2019/2088 jest istotnym aktem prawnym mającym na celu zwiększenie przejrzystości w sektorze usług finansowych, w szczególności w zakresie zrównoważonego rozwoju. Omawiane rozporządzenie, ma na celu ustalenie, jakie warunki musi spełniać przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą²⁰ jako uczestnik rynku finansowego, aby działalność tę można było nazwać zrównoważoną, a tym samym zapewnić inwestorom końcowym informacje na temat produktu finansowego²¹ i wpływu jego inwestycji na zrównoważony rozwój.

W szczególności omawiane rozporządzenie ma znaczenie dla rynku ubezpieczeniowego jeśli chodzi o wprowadzanie do obrotu ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (IBIP), zwłaszcza umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, w których ubezpieczający (inwestor końcowy) ma zdecydować, w które aktywa przechowywane przez ubezpieczyciela, stanowiące jego rezerwy techniczno-ubebezpieczeniowe, musi zainwestować swoją składkę oszczędnościową, przyjmując wyłączne ryzyko takiej inwestycji.

Ramy prawne dotyczące ujawniania informacji przewidzianych w rozporządzeniu 2019/2088 obejmują produkty finansowe wymienione w art. 2 ust. 2. Zatem jego zastosowanie obejmuje

19. COM [218] 97 final.

20. Kryteria oceny działalności gospodarczej zrównoważonej środowiskowo to niewyrządzanie poważnych szkód żadnemu z pozostałych celów środowiskowych, prowadzenie działalności zgodnie z minimalnymi gwarancjami oraz istotny wkład w realizację co najmniej jednego z sześciu celów środowiskowych, tj.

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

21. Zgodnie z art. 2 pkt 12 rozporządzenia 2019/2088 za produkt finansowy uznaje się: alternatywny fundusz inwestycyjny (AFI), każdy IBIP, każdy produkt emerytalny, każdy UCITS.

wprowadzanie do obrotu lub dystrybucję szerokiej gamy produktów, w tym ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych. W świetle rozporządzenia 2019/2088 za ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne uznaje się zarówno ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne zdefiniowane w art. 4 ust. 2 rozporządzenia 1286/2014, jak i produkty ubezpieczeniowe, które są dostępne dla inwestora profesjonalnego i oferują termin zapadalności²².

Obowiązki w zakresie przejrzystości dotyczące zrównoważonego rozwoju finansowego będą miały wpływ na informacje przed zawarciem umowy, udostępnione na stronie internetowej oraz w raportach okresowych. Włączenie kryteriów ESG do inwestycji w sektorze ubezpieczeń nastąpiło w dwóch wymiarach.

W pierwszym wymiarze Rozporządzenie 2019/2088 nakłada na dystrybutorów oferujących ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne (IBIP) uwzględnianie ryzyka związanego ze zrównoważonym rozwojem w swoich procesach podejmowania decyzji inwestycyjnych lub doradczych oraz przestrzegania obowiązku ujawniania informacji dotyczącej sposobu, w jaki przyjmują kryteria ESG w swojej strukturze organizacyjnej i modelu biznesowym.

W drugim wymiarze, wpływającym na zarządzanie, istnieje zarówno konsolidacja kryteriów ESG w różnych procedurach i zarządzaniu w sektorze ubezpieczeń, jak i integracja ryzyka zrównoważonego rozwoju w zawieraniu umów ubezpieczenia na życie z komponentem inwestycyjnym, w zarządzaniu aktywami i pasywami, w polityce zarządzania ryzykiem i w procedurach związanych z portfelami inwestycyjnymi, w zakresie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych funkcji aktuarialnej, a także w systemach polityki i wynagrodzeń²³. Innymi słowy: dystrybutorzy ubezpieczeń produktów inwestycyjnych, jako uczestnicy rynku finansowego są zobowiązani nie tylko do ciągłej oceny ryzyka finansowego związanego z ich inwestycjami, ale także do zapewnienia analizy wszystkich ryzyk zrównoważonego rozwoju, które mają negatywny wpływ na wyniki finansowe ich inwestycji w stosownych przypadkach, do doradztwa i oferowania w tym zakresie, co oznacza wszelkie zdarzenia lub warunki środowiskowe, społeczne lub związane z zarządzaniem, które jeśli wystąpią, mogą mieć rzeczywisty lub potencjalny istotny niekorzystny wpływ na wartość inwestycji²⁴.

Rozporządzenie 2019/2088 nakłada na uczestników rynków finansowych, w tym także na dystrybutorów ubezpieczeń, obowiązek informowania klientów i doradzania jeśli chodzi o IBIP w zakresie polityki inwestycyjnej i świadomego podejmowania decyzji oraz ukierunkowania tego klienta, aby decyzja ubezpieczającego (inwestora końcowego) była świadoma. W ramach zrównoważonych inwestycji ubezpieczycieli i pośrednik ubezpieczeniowy doradzający w zakresie IBIP²⁵ przed zawarciem umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym musi dokonać złożonej analizy czynników tj.:

22. I.R. Martínez, *Precontractual ESG Disclosure on Insurance-Based Investment Products*, [w:] *Sustainability and the Insurance Market Trends and Challenges*, [red.] J. Bataller-Grau, M. Kawiński, P. Marano, Springer, Cham 2025, s. 184.

23. I.R. Martínez, *Precontractual ESG Disclosure*..., s. 176 i 177.

24. I.R. Martínez, *Precontractual ESG Disclosure*..., s. 180.

25. Zgodnie z rozporządzeniem 2019/2088 obejmuje następujące podmioty: 1.1. Każdy pośrednik ubezpieczeniowy świadczący usługi doradztwa ubezpieczeniowego w odniesieniu do IBIP; 2. Każdy zakład ubezpieczeń świadczący usługi doradztwa ubezpieczeniowego w odniesieniu do IBIP; 3. Każda instytucja kredytowa świadcząca usługi doradztwa inwestycyjnego; 4. Każda firma inwestycyjna, która świadczy usługi doradztwa inwestycyjnego; 5. Każdy zarządzający alternatywnym funduszem inwestycyjnym świadczący usługi doradztwa inwestycyjnego; 6. Każda spółka zarządzająca UCITS świadcząca usługi doradztwa inwestycyjnego.

- Powinien wskazać klientowi te ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne, które promują zrównoważone środowiskowo inwestycje, tj. informacje na temat celu środowiskowego, do którego się przyczyniają, oraz wskazać, w jaki sposób i w jakim stopniu proponowane inwestycyjne produkty ubezpieczeniowe są związane z działalnością gospodarczą uznawaną za zrównoważoną środowiskowo. Zatem inwestycje muszą być ukierunkowane na określoną działalność gospodarczą. Oznacza to, że w działalności gospodarczej (przedsiębiorcy, w którego inwestujemy) cel środowiskowy będzie dotyczył wykorzystania zasobów w odniesieniu do zużycia energii, energii odnawialnej, zużycia surowców, wody i gruntów, produkcji emisji gazów cieplarnianych oraz wpływu na różnorodność biologiczną i gospodarkę o obiegu zamkniętym.
- Powinni wskazywać te ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne (IBIP), które przyczyniają się do osiągnięcia celu społecznego, a zatem te inwestycje, które przyczyniają się do zwalczania nierówności i wzmacniają wspólność społeczną, integrację społeczną i stosunki pracy. Zatem w tym przypadku należy inwestować w takie ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne, w których inwestycja powiązana jest z przedsiębiorcą realizującym cele społeczne i środowiskowe.
- Powinni wskazywać na te ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne (IBIP), które są inwestycjami w działalność gospodarczą i nie powodują znacznych szkód dla żadnego z celów środowiskowych lub społecznych określonych w rozporządzeniu 2019/2088²⁶.

Z drugiej strony, rozporządzenie ustanawia również obowiązki w zakresie przejrzystości dla spółek podlegających dyrektywie w sprawie sprawozdawczości niefinansowej, które muszą ujawniać w sprawozdaniach niefinansowych:

- Odsetek obrotów pochodzących z produktów lub usług związanych z działalnością gospodarczą uznawaną za zrównoważoną środowiskowo zgodnie z rozporządzeniem.
- Odsetek całkowitych aktywów trwałych i odsetek kosztów operacyjnych, które odnoszą się do aktywów lub procesów związanych z działaniami uznawanymi za zrównoważone środowiskowo.

Nadzór nad zgodnością z tymi wymogami przejrzystości pełniony będzie przez właściwe organy sektorowe w odniesieniu do poszczególnych dystrybutorów ubezpieczeń. Nadzór nad ujawnianiem informacji przez przedsiębiorstwa będzie prowadzony przez ten sam właściwy organ, który nadzoruje raportowanie zgodnie z dyrektywą w sprawie sprawozdawczości niefinansowej.

Obowiązki te nie tylko mają na celu zwiększenie przejrzystości działań biznesowych w kontekście zrównoważonego rozwoju, ale również mogą wpływać na decyzje kredytowe i inwestycyjne uczestników rynku finansowego. To wszystko może zatem mieć znaczący wpływ na dostępność finansowania dla przedsiębiorstw, szczególnie tych, które są w stanie wykazać zgodność z kryteriami zrównoważonego rozwoju.

Chociaż rozporządzenie UE 2019/2088 znacznie zwiększa wymogi w zakresie przejrzystości dla przedsiębiorców (np. spółek notowanych na giełdzie), to niejasny język rozporządzenia może prowadzić do trudności we wdrażaniu i przestrzeganiu przepisów, ponieważ przedsiębiorcy mogą mieć trudności z interpretacją i spójnym stosowaniem wymogów przedmiotowego rozporządzenia. Ponadto zwiększona ilość ujawnianych informacji może przytłoczyć klientów, potencjalnie prowadząc do zamieszania i błędnej interpretacji danych. Pomimo tego rozporządzenie 2019/2088 stanowi istotny krok w kierunku większej przejrzystości i odpowiedzialności w sektorze ubezpieczeń, dostosowuje go bowiem do szerszych celów zrównoważonego rozwoju.

26. U.E. Murillo García, *EU regulation on taxonomy of sustainable economic activities*, "Economic Bulletin" August 2020, nr 3126, s. 4 i 5.

Z kolei rozporządzenie 2020/852, znane również jako rozporządzenie o taksonomii²⁷, uzupełnia rozporządzenie 2019/2088, w którym prawodawca unijny doprecyzowuje informacje o ujawnieniu zrównoważonych finansów, ustanawiając ramy ułatwiające oferowanie produktów inwestycyjnych w zrównoważone inwestycje. Należy podkreślić, że to uzupełnienie ma na celu zwiększenie przejrzystości w sektorze finansowym w zakresie zrównoważonego rozwoju i wpływu na środowisko, by w ten sposób wspierać szersze cele UE w zakresie klimatu i zrównoważonego rozwoju. Nowelizacja wprowadza system klasyfikacji działalności gospodarczej zrównoważonej pod względem środowiska, który uczestnicy rynku finansowego muszą wziąć pod uwagę przy ujawnianiu informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem. To przejście na bardziej ustrukturyzowane i przejrzyste ramy ma kluczowe znaczenie dla dostosowania przepływów finansowych do celów zrównoważonego rozwoju. Rozporządzenie 2020/852 ustanawia taksonomię określającą, czy działalność gospodarcza jest zrównoważona dla środowiska. Ten system klasyfikacji ma na celu zapewnienie przejrzystości i spójności w ocenie zrównoważonego rozwoju, co jest niezbędne dla inwestorów i uczestników rynku finansowego przy podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących zrównoważonych inwestycji²⁸. Poprawka wymaga od uczestników rynku finansowego ujawnienia, w jaki sposób i w jakim stopniu ich inwestycje są zgodne z taksonomią. Obejmuje to dostarczenie szczegółowych informacji na temat celów środowiskowych, do których przyczyniają się inwestycje. Rozporządzenie określa sześć celów środowiskowych, w tym łagodzenie zmian klimatu, dostosowanie się do zmian klimatu, zrównoważone wykorzystanie i ochrona wód, a także zasobów morskich, przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, zapobieganie zanieczyszczeniom i kontrolę oraz ochronę i odbudowę różnorodności biologicznej i ekosystemów. Produkty finansowe muszą wykazywać znaczący wkład w realizację jednego lub więcej z tych celów, aby można je było uznać za zrównoważone. Poprzez zapewnienie jednolitego systemu klasyfikacji rozporządzenie 2020/852 ma na celu zharmonizowanie kryteriów zrównoważonych inwestycji w całej UE, zmniejszenie fragmentacji i niespójności w sprawozdawczości oraz ujawnianie informacji dotyczących zrównoważonego rozwoju²⁹.

Rozporządzenie zwiększa przejrzystość poprzez wymóg szczegółowych informacji na temat trwałości produktów finansowych. Ta przejrzystość ma na celu zapobieganie *greenwashingowi* i zapewnianie inwestorom dostępu do wiarygodnych informacji na temat wpływu ich inwestycji na środowisko. Uczestnicy rynku finansowego stają przed wyzwaniami związanymi z dostosowaniem się do nowych wymagań, w tym przed koniecznością opracowania systemów i procesów

27. Taksonomia UE jest systemem klasyfikacji ustanawiającym kryteria, które musi spełnić działalność gospodarcza, żeby mogła być uznana za zrównoważoną środowiskowo. Jej zadaniem jest ukierunkowanie inwestycji przedsiębiorstw w obszarze Unii Europejskiej, tak by były bardziej zrównoważone, aby wspierać realizację celów polityki klimatycznej i szerszej polityki środowiskowej Unii w horyzoncie 2030 roku i później. Taksonomia dostarcza przedsiębiorcom, inwestorom i decydentom odpowiednich definicji działalności zrównoważonej środowiskowo. Taksonomia UE jest kluczowym elementem strategii UE mającej na celu osiągnięcie neutralności klimatycznej i promowanie zrównoważonego rozwoju. Przedsiębiorstwa zobowiązane są do raportowania w sposób transparentny i zgodny z ustalonymi kryteriami, aby ułatwić identyfikację inwestycji wspierających cele środowiskowe UE.

28. C. Malecki, *The ripple effect of EU disclosures regulation in financial services sector*, „BOHR International Journal of Business Ethics and Corporate Governance” 2022, vol. 1, no. 1, s. 65–71.

29. Z. Sautner, J. Yu, R. Zhong, X. Zhou, *The EU Taxonomy and the Syndicated Loan Market*, Springer, Cham 2022; <https://link.springer.com/article/10.1007/s10693-024-00441-x>; K. Kirschenmann, *The EU Taxonomy's (potential) effects on the banking sector and bank lending to firms*, „Economists' Voice” 2022, no. 19(2), s. 275–283.

gromadzenia i raportowania niezbędnych danych. Zgodność z taksonomią może wymagać znacznych dostosowań strategii inwestycyjnych i praktyk sprawozdawczości.

Chociaż rozporządzenie 2020/852 znacząco przyczynia się do rozwoju unijnego programu zrównoważonego rozwoju, stanowi ono również wyzwania dla uczestników rynku finansowego w zakresie zgodności z przepisami i dostosowywaniem się do nich. Oczekuje się, że nacisk na przejrzystość i harmonizację rozporządzenia będzie wspierał bardziej zrównoważony system finansowy, ale będzie także wymagał znacznych wysiłków ze strony zainteresowanych stron, aby dostosować się do nowych standardów. Szerszy wpływ tych zmian będzie zależał od skutecznego wdrożenia i egzekwowania ram taksonomicznych w całej UE.

W dniu 9 grudnia 2021 roku Komisja Europejska ostatecznie przyjęła uzupełniające rozporządzenie delegowane Komisji (2021/2139) z dnia 4 czerwca 2021 roku. Rozporządzenie to stanowi uzupełnienie do regulacji 2020/852 i ustanawia techniczne kryteria selekcji, które mają na celu określenie, w jakich warunkach dana działalność gospodarcza przyczynia się w istotny sposób do łagodzenia zmian klimatycznych lub dostosowywania się do nich, a także ustalenia, czy te działania nie wyrządzają poważnych szkód innym celom środowiskowym. W ramach omawianego rozporządzenia zdefiniowano dwa rodzaje technicznych kryteriów selekcji, które są kluczowe dla ustalenia, w jaki sposób działalność gospodarcza może przyczynić się do łagodzenia zmian klimatu oraz adaptacji do tych zmian. Te same kryteria stosuje się również do oceny, czy dana działalność nie powoduje znaczących szkód dla innych celów środowiskowych, zgodnie z art. 9 rozporządzenia 2020/852. Kolejno, rozporządzenia delegowane Komisji 2022/214 oraz 2022/1288 wprowadzają zmiany i dostosowania w zakresie ujawniania informacji, dotyczących działalności gospodarczej m.in. dla zakładów ubezpieczeń i pośredników ubezpieczeniowych. Rozporządzenie delegowane Komisji 2022/1288 zawiera regulacyjne standardy techniczne określające szczegóły w zakresie treści i prezentacji, które mają być spełnione przez informacje odnoszące się do zasady braku znaczącej szkody, oraz określające treść i prezentację informacji dotyczących wskaźników zrównoważonego rozwoju i negatywnego wpływu na zrównoważony rozwój, a także treści i sposób prezentacji informacji dotyczących promowania cech środowiskowych lub społecznych oraz celów zrównoważonego inwestowania w dokumentach przedumownych na stronach internetowych i w raportach okresowych. Zmieniają one sposób prezentacji informacji na temat promowania cech środowiskowych oraz społecznych, a także dotyczących celów zrównoważonych inwestycji w dokumentach przedumownych, na stronach internetowych oraz w raportach okresowych³⁰.

Z kolei w sierpniu 2021 roku Unia Europejska rozpoczęła proces, którego celem było dostosowanie dyrektywy MIFID II w sprawie rynków instrumentów finansowych³¹, Dyrektywy IDD³²,

30. I.R. Martínez, *Precontractual ESG Disclosure* ..., s. 190, 194.

31. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1253 z dnia 21 kwietnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2017/565 w odniesieniu do włączenia czynników zrównoważonego rozwoju, ryzyk i preferencji do niektórych wymogów organizacyjnych i warunków działalności firm inwestycyjnych oraz dyrektywa delegowana Komisji (UE) 2021/269 z dnia 21 kwietnia 2021 r. zmieniająca dyrektywę delegowaną (UE) 2017/593 w odniesieniu do włączenia czynników zrównoważonego rozwoju do obowiązków w zakresie zarządzania produktami.

32. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1257 z dnia 21 kwietnia 2021 r. zmieniające rozporządzenia delegowane (UE) 2017/2358 i (UE) 2017/2359 w odniesieniu do uwzględnienia czynników zrównoważonego rozwoju, ryzyk i preferencji w wymogach dotyczących kontroli produktów i zarządzania nimi mających zastosowanie do zakładów ubezpieczeń i dystrybutorów ubezpieczeń oraz w zasadach prowadzenia działalności i doradztwa inwestycyjnego dotyczących ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych.

Dyrektywy *Solvency II*³³, *Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities* (UCIT)³⁴ oraz *Alternative Investments Fund Managers Directive* (AIFMD)³⁵, które wymagają od zakładów ubezpieczeniowych i pośredników ubezpieczeniowych uwzględnienia, odpowiednio, czynników środowiskowych, społecznych i związanych z zarządzaniem (czynników ESG) oraz ryzyka zrównoważonego rozwoju w ich wewnętrznych procedurach, w zarządzaniu inwestycjami oraz – w stosownych przypadkach – w ocenie adekwatności³⁶.

Jednakże w sektorze ubezpieczeń włączenie nowych obowiązków w zakresie zrównoważonego rozwoju do Dyrektywy *Solvency II* nastąpiło na mocy rozporządzenia delegowanego Komisji 2021/1257, które zmienia dyrektywę IDD 178. W szczególności rozporządzenie delegowane Komisji 2021/1257 zmienia rozporządzenia delegowane 2017/2358 i 2017/2359 w odniesieniu do włączenia czynników zrównoważonego rozwoju, ryzyk i preferencji do wymogów dotyczących kontroli produktów i zarządzania mających zastosowanie do zakładów ubezpieczeń i pośredników ubezpieczeniowych oraz do zasad prowadzenia działalności i zasad doradztwa inwestycyjnego dotyczących ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (IBIP).

3. Wytyczne EIOPA dotyczące integracji preferencji w zrównoważonym rozwoju w ocenie adekwatności na mocy dyrektywy IDD

W związku z powyższym EIOPA opublikował ostateczną wersję wytycznych dotyczących uwzględniania zrównoważonego rozwoju w ocenie adekwatności na mocy dyrektywy w sprawie dystrybucji ubezpieczeń IDD. Zalecenia te zawierają wytyczne dla pośredników ubezpieczeniowych i zakładów ubezpieczeniowych oferujących ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne (IBIP) lub doradzających w odniesieniu do tych produktów w zakresie sposobu uwzględniania preferencji klientów dotyczących zrównoważonego rozwoju³⁷.

Wytyczne EIOPA dotyczące wpływu na preferencje w zrównoważonym rozwoju znacząco wpływają na ocenę adekwatności na podstawie dyrektywy w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (IDD) przez włączenie kwestii zrównoważonego rozwoju do praktyk dystrybucji ubezpieczeń. Wytyczne te mają na celu dostosowanie dystrybucji ubezpieczeń do celów zrównoważonego rozwoju, wpływając w ten sposób na ocenę adekwatności pod względem ochrony konsumentów i przejrzystości. Integracja zrównoważonego rozwoju z ramami dyrektywy IDD ma kluczowe znaczenie dla

33. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1256 z dnia 21 kwietnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2015/35 w odniesieniu do uwzględniania ryzyka związanego ze zrównoważonym rozwojem w zarządzaniu zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji.

34. Dyrektywa delegowana Komisji (UE) 2021/1270 z dnia 21 kwietnia 2021 r. zmieniająca dyrektywę 2010/43/UE w odniesieniu do ryzyka dla zrównoważonego rozwoju i czynników zrównoważonego rozwoju, które należy uwzględnić w odniesieniu do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS).

35. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1255 z dnia 21 kwietnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) nr 231/2013 w odniesieniu do ryzyk dla zrównoważonego rozwoju i czynników zrównoważonego rozwoju, które mają być uwzględniane przez zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi.

36. I.R. Martínez, *Precontractual ESG Disclosure*..., s. 178.

37. https://www.eiopa.europa.eu/document/download/79c3c1d8-909c-42d4-a58c-794e2b989553_pl?filename=Guidelines%20under%20the%20IDD%20on%20Insurance-based%20investment%20products [dostęp: 12.04.2025].

zapewnienia, że produkty ubezpieczeniowe nie tylko odpowiadają potrzebom konsumentów, ale także przyczyniają się do szerszych celów środowiskowych i społecznych. Przejście to ułatwiają wytyczne EIOPA, które podkreślają znaczenie zrównoważonego rozwoju w dystrybucji ubezpieczeń, wpływając tym samym na ocenę adekwatności w ramach dyrektywy IDD³⁸.

Ocena adekwatności jest jednym z najważniejszych wymogów ochrony konsumentów w ramach dyrektywy IDD. Gwarantuje ona, że ubezpieczyciele i pośrednicy ubezpieczeniowi świadczący usługi doradztwa udzielają swoim klientom osobistych rekomendacji dotyczących tego, które produkty są dla nich odpowiednie w oparciu o ich osobistą sytuację.

Preferencje dotyczące zrównoważonego rozwoju według wytycznych EIOPA:

- a) Rekomendacja powinna wskazywać, jaka minimalna część powinna być inwestowana w inwestycje *zrównoważone środowiskowo* [zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu 2020/852].
- b) Rekomendacja powinna wskazywać, jaka minimalna część powinna być inwestowana w *zrównoważone inwestycje* [zgodnie z definicją w rozporządzeniu 2019/2088].
- c) Rekomendacja powinna wskazywać, że uwzględnia „główny niekorzystny wpływ” na czynniki zrównoważonego rozwoju, w przypadku gdy elementy jakościowe lub ilościowe świadczące o tym względzie są określane przez klienta.

Do celów oceny adekwatności ważne jest, aby ubezpieczyciele i pośrednicy ubezpieczeniowi uzyskiwali informacje na temat preferencji w zakresie zrównoważonego rozwoju w trakcie gromadzenia informacji na temat celów inwestycyjnych klienta. Mogą one być gromadzone jako ostatni element zbierania informacji na temat celów inwestycyjnych. W tym ostatnim przypadku nie należy uniemożliwiać klientowi poruszenia kwestii jego preferencji w zakresie zrównoważonego rozwoju we wcześniejszych etapach oceny.

Zatem, przechodząc do szczegółów: w pierwszej kolejności ubezpieczyciele i pośrednicy ubezpieczeniowi muszą uzyskać od klientów następujące informacje:

- 1) czy klient ma jakiegokolwiek preferencje dotyczące zrównoważonego rozwoju – następnie są mu przedstawiane „preferencje dotyczące zrównoważonego rozwoju”;
- 2) jeśli klient ma preferencje dotyczące zrównoważonego rozwoju, powinny mu być przedstawione wszystkie aspekty „preferencji dotyczących zrównoważonego rozwoju” klienta tj.:
 - czy klient ma preferencje dotyczące zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do zrównoważonych inwestycji, jak określono w punktach b) lub c), lub czy klient preferuje ich kombinację (inwestycje hybrydowe);
 - jeżeli klient ma preferencje w odniesieniu do lit. b), czy w odniesieniu do aspektów określonych w lit. a).

Informacje te powinny być wystarczająco szczegółowe, aby umożliwić dopasowanie preferencji klienta w zakresie zrównoważonego rozwoju do związanych ze zrównoważonym rozwojem cech ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (IBIP). Powinno to również umożliwić połączenie punktów a), b) i c). Ważne jest, aby w trakcie całego procesu ubezpieczyciele i pośrednicy ubezpieczeniowi przyjęli neutralne i bezstronne podejście, aby nie wpływać na odpowiedzi klienta.

38. Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Emerytur Pracowniczych. [2023]. Działania w zakresie zrównoważonych finansów 2022–2024 .https://www.eiopa.europa.eu/browse/sustainable-finance_en (Dostęp: 10.10.2023).

Następnie dystrybutorzy ubezpieczeń, w przypadku punktów a) i b) powinni przekazać klientowi informację jaka byłaby minimalna proporcja odpowiednio: 1. inwestycji dostosowanych do taksonomii UE, 2. inwestycji uważanych za „zrównoważone inwestycje” w ramach rozporządzenia 2020/852.

Natomiast dla punktu c) dystrybutorzy ubezpieczeń powinni przekazać klientowi informacje: 1. które z głównych niekorzystnych oddziaływań IBIP powinny być brane pod uwagę, w tym kryteria ilościowe lub jakościowe potwierdzające ich uwzględnienie; 2. w przypadku produktów z wieloma opcjami, tj. produktów hybrydowych, ubezpieczyciele i pośrednicy ubezpieczeniowi powinni zbierać od klientów informacje na temat tego, czy wszystkie opcje bazowe powinny uwzględniać opcje produktów inwestycyjnych hybrydowych w decyzjach inwestycyjnych dotyczących czynników zrównoważonego rozwoju, czy tylko ich część.

Dyrektywa IDD wymaga, aby osobista rekomendacja udzielona przez ubezpieczyciela lub pośrednika ubezpieczeniowego klientowi lub potencjalnemu klientowi spełniała cele inwestycyjne klienta, w tym tolerancję ryzyka tej osoby i wszelkie preferencje dotyczące zrównoważonego rozwoju³⁹.

Ważne jest, aby informacje o zrównoważonym rozwoju, które muszą zostać ujawnione przed zawarciem umowy, a także informacje, które są ujawniane za pośrednictwem strony internetowej ubezpieczyciela, były wykorzystywane do oceny, czy ubezpieczeniowy produkt inwestycyjny (IBIP) odpowiada preferencjom klienta w zakresie zrównoważonego rozwoju⁴⁰.

Jeśli klient oświadczy, że ma preferencje dotyczące zrównoważonego rozwoju, a ubezpieczyciel lub pośrednik ubezpieczeniowy nie ma dostępnych żadnych IBIP z czynnikami związanymi ze zrównoważonym rozwojem, należy to udokumentować w oświadczeniu klienta, aby uniknąć odpowiedzialności.

Jeśli IBIP nie spełnia początkowych preferencji klienta w zakresie zrównoważonego rozwoju, ubezpieczyciel lub pośrednik ubezpieczeniowy nie powinien zalecać produktu, który nie odpowiada tym preferencjom, chyba że klient dostosuje swoje preferencje.

Należy zadbać, aby ubezpieczyciele i pośrednicy ubezpieczeniowi nie wywierali presji na klienta w celu dostosowania preferencji dotyczących zrównoważonego rozwoju.

Gdy klient zdecyduje się dostosować swoje preferencje w zakresie zrównoważonego rozwoju, ubezpieczyciel lub pośrednik ubezpieczeniowy może ujawnić mu informacje o produktach najbardziej zbliżonych do preferencji w zakresie zrównoważonego rozwoju wyrażonych przez klienta, które są dostępne na rynku i / lub przez ubezpieczyciela lub pośrednika ubezpieczeniowego udzielającego porady.

W przypadku, gdy klient odpowie, że ma preferencje w zakresie zrównoważonego rozwoju, ale pomimo pytań zadanych przez ubezpieczyciela lub pośrednika ubezpieczeniowego nie określi preferencji w odniesieniu do punktów a), b) lub c), ubezpieczyciel lub pośrednik ubezpieczeniowy może nadal rekomendować IBIP, który ma cechy zrównoważonego rozwoju odpowiadające preferencjom klienta w możliwie najlepszy sposób, biorąc pod uwagę preferencje w zakresie zrównoważonego rozwoju wyrażone przez klienta w sposób ogólny.

39. Art. 14 ust. 1 lit. b) ppkt (i) rozporządzenia delegowanego (UE) 2017/2359 zmienionego rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2021/1257.

40. Są to informacje, do których ujawnienia klientowi SFDR zobowiązał ubezpieczycieli (oprócz informacji, które ubezpieczyciele są już zobowiązani ujawnić klientowi na mocy art. 185 dyrektywy Wytyczna II).

W takim przypadku ubezpieczyciele i pośrednicy ubezpieczeniowi powinni odnotować to w oświadczeniu o odpowiedniości:

- opis preferencji klienta w zakresie zrównoważonego rozwoju, nawet jeśli jest on szeroki lub ogólny;
- fakt, że nawet jeśli klient ma preferencje dotyczące zrównoważonego rozwoju, nie określił preferencji w odniesieniu do żadnego aspektu (aspektów) oraz
- w przypadku dokonania osobistej rekomendacji IBIP w oparciu o preferencje klienta dotyczące zrównoważonego rozwoju – powody leżące u podstaw tej osobistej rekomendacji.

Ubezpieczyciele i pośrednicy ubezpieczeniowi świadczący usługi doradztwa w zakresie ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych są zobowiązani do prowadzenia rejestrów wszystkich istotnych informacji na temat sytuacji, w których preferencje klienta dotyczące zrównoważonego rozwoju są dostosowywane, w tym do jasnego wyjaśnienia przyczyn takiego dostosowania.

Ponadto, decyzja klienta o dostosowaniu swoich preferencji w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz powód takiej decyzji powinny zostać odnotowane w oświadczeniu klienta.

Ogólnie rzecz biorąc, właściwi pracownicy zakładów ubezpieczeń i pośredników ubezpieczeniowych powinni posiadać podstawową wiedzę i kompetencje w odniesieniu do kryteriów preferencji dotyczących zrównoważonego rozwoju, podczas gdy pracownicy zakładów ubezpieczeń i pośredników ubezpieczeniowych oferujących ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne, które promują cechy środowiskowe lub społeczne lub które mają na celu zrównoważone inwestycje, powinni posiadać bardziej szczegółową wiedzę i kompetencje, zgodnie z charakterem produktów, w odniesieniu do których świadczą usługi doradcze. W tym celu zakłady ubezpieczeń i pośrednicy ubezpieczeniowi powinni zapewnić, aby pracownicy byli odpowiednio przeszkoleni i aktualizowali swoją wiedzę poprzez ustawiczne doskonalenie zawodowe.

Sektor ubezpieczeniowy stoi przed wyzwaniami związanymi z włączeniem zrównoważonego rozwoju do swoich praktyk, zwłaszcza w zakresie zgodności z nowymi przepisami i potrzebą przejrzystości w sprawozdawczości w zakresie ESG.

Wyzwania te stwarzają jednak również szansę dla dystrybutorów ubezpieczeń, którzy doradzają do przyciągania ekologicznych konsumentów i uzyskania pozytywnych zwrotów finansowych poprzez oferowanie zrównoważonych produktów ubezpieczeniowych.

Wytyczne EIOPA zapewniają dystrybutorom ubezpieczeń ramy do radzenia sobie z tymi wyzwaniami i wykorzystania możliwości, jakie stwarza rosnący popyt na zrównoważone produkty ubezpieczeniowe.

Chociaż wytyczne EIOPA mają znaczący wpływ na ocenę adekwatności w ramach dyrektywy IDD poprzez promowanie zrównoważonego rozwoju, ważne jest uwzględnienie szerszego kontekstu zrównoważonego rozwoju. Integracja zrównoważonego rozwoju z dystrybucją ubezpieczeń jest częścią szerszego trendu w kierunku zrównoważonej działalności gospodarczej, wspieranej przez różne ramy regulacyjne i oceny skutku. Ramy te mają na celu zapewnienie, że rynki finansowe przyczyniają się do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, zwiększając tym samym ogólną skuteczność dyrektywy IDD w promowaniu ochrony konsumentów i przejrzystości. Jednak sukces tych inicjatyw zależy od chęci ubezpieczycieli do przyjęcia zrównoważonego rozwoju oraz od zdolności organów regulacyjnych do egzekwowania zgodności z wytycznymi dotyczącymi zrównoważonego rozwoju⁴¹.

41. T. Cicirko, M. Cicirko, *Insurance sector challenges In the light of ESG. The case of Poland*, „Journal of Management and Financial Sciences” 2024, vol. XVI, no. 51, s. 59–79.

Podsumowanie

Ocena adekwatności jest jednym z najważniejszych wymogów ochrony konsumentów w ramach dyrektywy IDD. Gwarantuje ona, że ubezpieczyciele i pośrednicy ubezpieczeniowi świadczący usługi doradcze udzielają klientom spersonalizowanych rekomendacji, wskazując, które ubezpieczające produkty inwestycyjne najlepiej zaspokajają ich osobiste potrzeby. Głównym celem włączenia czynników zrównoważonego rozwoju do procesu doradczego jest zapewnienie, że nie prowadzi to do praktyk *misselingu* lub fałszywego przedstawiania ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (IBIP) jako spełniających preferencje zrównoważonego rozwoju, gdy nie jest to prawdą. Przepisy nakładające te obowiązki względem klientów na dystrybutorów ubezpieczeniowych są zawile i trudne, więc EIOPA opublikował wytyczne mające na celu ułatwienie wdrożenia rozporządzenia delegowanego (UE) 2021/1257 przez właściwe organy krajowe, zakłady ubezpieczeń i pośredników ubezpieczeniowych świadczących usługi doradztwa⁴² w zakresie ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (IBIP).

Nowy obowiązek względem klienta nałożony na dystrybutorów ubezpieczeniowych w zakresie IBIP, którzy doradzają, jest częścią analizy potrzeb i wymagań klienta⁴³. Dotyczy to obecnie dystrybutorów ubezpieczeniowych, którzy świadczą doradztwo w zakresie umów ubezpieczeń na życie z komponentem inwestycyjnym. Dyrektywa IDD postawiła wybór krajom członkowskim zadecydowania przy jej implementacji, aby wskazali w swoich modelach dystrybucji, którzy z dystrybutorów świadczą doradztwo, a którzy nie. Co więcej, do obowiązków dystrybutora należy poinformowanie klienta (przez dokonaniem analizy potrzeb i wymagań), czy doradza albo że nie doradza⁴⁴. Z tych względów trzeba wyraźnie podkreślić, że w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń ustawodawca krajowy nie zaimplementował poprawnie przepisów dyrektywy IDD, w tym sensie, że nie wskazał wprost, który z dystrybutorów doradza, a który nie. Wyraźnie zaś przy regulacji na temat brokerów wskazał, że ci udzielają porady⁴⁵. Zatem w oparciu o przepisy prawa obowiązującego w Polsce jedynie brokerzy będą zobowiązani ustalać preferencje klienta przy umowach ubezpieczenia na życie z komponentem inwestycyjnym, przeprowadzając analizę potrzeb i wymagań klienta⁴⁶. Na kanwie przeprowadzonej analizy potrzeb i wymagań są oni zobowiązani napisać treść rekomendacji, która powinna wskazywać adekwatność⁴⁷ i preferencje klienta w zakresie doradztwa inwestycyjnego dotyczącego ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (IBIP). Niezrozumiały jest brak rozwiązań w powyższym zakresie w prawie polskim czy też wytycznych

42. Według dyrektywy IDD: *doradztwo* oznacza udzielenie klientowi zindywidualizowanej rekomendacji, na jego życzenie albo z inicjatywy dystrybutora ubezpieczeń, w odniesieniu do jednej lub większej liczby umów ubezpieczenia. Tak art. 1 pkt 15 IDD. Czytaj więcej w Systemie Informacji Prawnej LEX: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzienniki-UE/dyrektywa-2016-97-w-sprawie-dystrybucji-ubezpieczen-wersja-przekształcona-68607608> [dostęp: 11.07.2025].

43. Art. 20 ust. 1 IDD.

44. Art. 18 a (ii) IDD.

45. Art. 32 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń.

46. Zobacz więcej na ten temat: M. Szaraniec, *Robo-advice in insurance distribution under Polish law. Outline of the problem*, „Studia Prawnicze KUL” 2020, nr 4(84), s. 99–119.

47. Cały proces gromadzenia informacji o kliencie oraz późniejsza ocena przez ubezpieczyciela lub pośrednika ubezpieczeniowego, czy dany IBIP jest odpowiedni dla klienta, zgodnie z definicją zawartą w art. 30 ust. 1 IDD.

KNF. Brak strategii w tym temacie ustawodawcy polskiego nie chroni klientów, choć był to główny cel dyrektywy IDD. Przedstawione w artykule przepisy unijne nakładają na dystrybutorów ubezpieczeń, którzy świadczą doradztwo, konieczność spełnienia potrzeb informacyjnych klientów / inwestorów oraz zapewnienia zrozumiałości tych informacji, bo tylko wtedy klienci mogą wziąć na siebie ryzyko inwestycyjne. Ponadto istotne jest, aby klienci zawierający umowy ubezpieczenia na życie z komponentem inwestycyjnym byli jasno i uczciwie poinformowani przez dystrybutora ubezpieczeń – doradcę na temat ubezpieczeniowego produktu inwestycyjnego (IBIP), tak aby mogli podjąć świadomą decyzję w zakresie wpływu jego inwestycji w zrównoważony rozwój. Ujawnione informacje na temat cech i celów IBIP związanych ze zrównoważonym rozwojem mogą przyczynić się do ciągłego procesu asymetrii informacyjnej i umożliwić klientom sprecyzowanie preferencji na temat zrównoważonego rozwoju i podjęcie świadomych decyzji inwestycyjnych.

I wreszcie nie należy zapominać, że wszystkie regulacje prawne zaprezentowane w tym artykule dotyczą szeroko pojętego interesu publicznego. Umożliwienie klientom podejmowania świadomej decyzji inwestycyjnej dotyczącej IBIP jest związana z polityką Unii Europejskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju i walki ze zmianami klimatu. Pilna potrzeba przeciwdziałaniu zagrożeniom klimatycznym sprawia, że należy czekać na samouregulowanie się rynku, w tym rynku finansowego, stąd należy docenić w tym względzie wysiłki prawodawcze na poziomie unijnym. Warto zatem ocenić pozytywnie przedstawione w tym artykule regulacje prawa unijnego skierowane do dystrybutorów ubezpieczeń – doradców, aby angażowali się w kształtowanie wyborów i zachowań klientów, którzy inwestują i będą inwestować w IBIP. Leży to w interesie publicznym w świetle pilnej potrzeby przeciwdziałania zagrożeniom klimatycznym na świecie.

Wykaz źródeł

- Anzanello L., *The Multiple Functions of Insurers in the Blue Economy*, [w:] *Sustainability and the Insurance Market Trends and Challenges*, Bataller-Grau J., Kawiński M., Marano P. [red.], Springer, Cham 2025.
- Arnold-Dwyer F., *Regulating Sustainable Consumer Insurance Products*, University College London, „Law Reserch Paper” 2025, no. 3.
- Cicirko T., Cicirko M., *Insurance sector challenges in the light of ESG. The case of Poland*, „Journal of Management and Financial Sciences” 2024, vol. XVI, no. 51.
- Kirschenmann K., *The EU Taxonomy’s (potential) effects on the banking sector and bank lending to firms*, „Economists’ Voice” 2022, no. 19[2].
- Martínez I.R., *Precontractual ESG Disclosure on Insurance-Based Investment Products*, [w:] *Sustainability and the Insurance Market Trends and Challenges*, Bataller-Grau J., Kawiński M., Marano P. [red.], Springer, Cham 2025.
- Murillo García U.E., *EU regulation on taxonomy of sustainable economic activities*, „Economic Bulletin” August 2020, nr 3126.
- Sautner Z., Yu J., Zhong R., Zhou X., *The EU Taxonomy and the Syndicated Loan Market*, Springer, Cham 2022.
- Sury P., *Nieprawidłowości dystrybucji tzw. polisolokat a znamiona przestępstwa oszustwa*, „Prokuratura i Prawo” 2016, nr 7–8.

Szaraniec M., *Robo-advice in insurance distribution under Polish law. Outline of the problem*, „Studia Prawnicze KUL” 2020, nr 4 [84].

Vercher-Moll J., *Principles for Sustainable Insurance: The European Perspective*, [w:] *Sustainability and the Insurance Market Trends and Challenges*, Bataller-Grau J., Kawiński M., Marano P. [red.], Springer, Cham 2025.

Taking into account the adequacy of customer preferences regarding sustainable development in the distribution of life insurance with an investment component – the EU perspective

This article addresses the provision of advice by insurance distributors in unit-linked life contracts. In particular, EU law requires insurance distributors to recommend such insurance investment products (IBIPs) that meet the sustainability preferences of customers or potential customers. The consideration of sustainability factors is part of the analysis of the customer's requirements and needs when concluding a life insurance contract with an insurance equity fund. In this respect, insurance distributors have guidance on how to proceed in the EIOPA guidelines on the integration of sustainability preferences in the assessment of suitability under the IDD.

Keywords: insurance investment products, ESG value chain, life insurance contract with insurance capital fund, EIOPA guidelines.

DR HAB. PROF. UEK MONIKA SZARANIEC – specjalistka w zakresie prawa gospodarczego publicznego, w szczególności prawa ubezpieczeń gospodarczych, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Kolegium Prawa.

e-mail: monika.szaraniec@uek.krakow.pl

ORCID: 0000-0002-3721-3179

